

Tingsryds kommun
barn.utbildning@tingsryd.se

2022-05-30
1 (20)
Dnr-2022:4651

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Wasaskolan i Tingsryds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Wasaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Wasaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra hur lärarna ska samverka kring skolans mål i olika forum, samt försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärare utveckla arbetet med att i undervisningen stärka elevernas självförtroende och motivation att lära.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärare ytterligare förutsättningar för att kvalitetssäkra sina betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 november 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2022:4651) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn skapar i huvudsak en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp kunskapsresultat på kursnivå för samtliga elever på skolan, men att rektorns analys har begränsningar. På skolan finns ett visst arbete kring jämställdhet men rektorn ger inte någon ledning och styrning i det arbetet. Vidare visar granskningen att rektorn visserligen organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskapsuppdrag genom att skapa förutsättningar för lärares samverkan, men att rektors ledning och styrning av innehåll och mål är otydligt, vilket försvårar för kommunikation om arbetssätt och förhållningssätt, att nå ut till alla lärare.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skapar i huvudsak en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp kunskapsresultat på kursnivå för samtliga elever på skolan. Däremot analyseras resultaten endast på kursnivå och rektor gör således ingen aggregerad analys över hur exempelvis kunskapsresultaten ser ut i alla ämnen på varje program. Rektorn anger som skäl till detta att antalet elever på respektive program ofta är för litet för en egen analys. Vidare framgår det av intervjuer med lärare och rektorn att rektorn tar del av lärarnas kursanalyser men att hen i sin tur inte samtalar om dessa eller om den egna analysen med lärarna, för att på så sätt få en gemensam bild av hur undervisningens kvalitet och lärares förutsättningar påverkar kunskapsresultaten. Vidare framgår det att rektorn inte följer upp undervisningens genomförande med samtliga programarbetslag och ämneslag och att rektorn inte skaffar sig en bild av hur lärare låter sin undervisning integreras av de värden som anges i läroplanen. Av intervju framgår att rektorn ändå får viss kunskap om undervisningens genomförande, inklusive den som sker på arbetsplatsförlagt lärande (APL), i dialog med eleverna i så kallade fokusgrupper (några elever, rektorn och kurator deltar) och att de ibland skriver en handlingsplan för vad som behöver åtgärdas. Vidare framgår av intervjuer att rektorn också tar reda på lärares förutsättningar i undervisningen, i möten med enskilda lärare och arbetslag och använder informationen inför arbetet med kommande års resursfördelning. Förutom att fördela lärare och elevassistenter utifrån det underlaget, har skolan satsat på förstärkning av personal i exempelvis matematik en dag i veckan.

Kopplat till arbetet med elevernas behov i undervisningen finns också en kommunövergripande utvecklingsinsats på skolan – *differentierad undervisning*. Skolan har utifrån sin egen uppföljning och analys av undervisningen påbörjat ett utvecklingsarbete kring undervisningen. Av intervjuer framgår att rektorn tilldelat specialpedagog och förstelärare ansvar för att leda arbetet med *differentierad undervisning* och att hen inte deltar själv. Det framgår också att rektorn inte sammanställt det som framkommit i arbetet med *differentierad undervisning* ännu för att exempelvis ta reda på hur denna utvecklingsåtgärd påverkat kvaliteten i lärarnas undervisning.

Skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det på skolan finns ett visst arbete kring jämställdhet, däremot saknas rektorns ledning och styrning av arbetet. Av intervju med rektorn, elevhälsans representanter och lärarna framgår att rektorn inte jämför och analyserar eventuella skillnader i kunskapsresultat mellan könen utan det är lärarna som på egen hand gör det i samband med att de analyserar sina kunskapsresultat. Rektorn anser att det finns en medvetenhet bland lärarna om huruvida flickor och pojkar blir bedömda lika, då det framgår av samtalen med dem samt av skolans elevenkät, som visar att elever inte tycker det finns någon skillnad i hur flickor och pojkar bemöts av lärarna. Detta gäller även för undervisningen som sker inom ramen för APL. Vidare framgår att skolans personal huvudsakligen ser till hur undervisningen fungerar på individnivå och inte utifrån perspektivet flickor och pojkar. Det framkommer dock att några lärare har ett aktivt arbete för att öka jämställdheten i undervisningen. Ett exempel är när en lärare som har ett flertal pojkar i undervisningen, coachar dem i att vilja utveckla sig när de inte självmant ber om hjälp. Ett annat exempel för ökad jämställdhet i undervisningen är när läraren använder klassrumsplaceringar för att komma åt machokultur som sägs påverka flickors talutrymme. Det framgår dock av intervju med lärare och rektorn att det arbete lärarna ger exempel på, inte är ett arbete som rektorn vare sig leder eller följer upp. Av intervju med lärare framgår också att samtal om jämställdhet sker mellan elever och skolans personal på mentorstiden och i fokusgrupper, men att lärarna själva inte tar upp dessa frågor i kollegiet exempelvis för att utveckla sin kunskap om vad jämställdhet innebär i undervisningen för olika program och ämnen.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskapsuppdrag genom att skapa förutsättningar för lärares samverkan. Rektorns ledning och styrning av innehåll och mål är däremot otydlig, vilket försvårar för kommunikation om arbetssätt och förhållningssätt att nå ut till alla lärare som

behöver dem. Av inkommen dokumentation och intervju med skolans personal framgår att det finns strukturer kring mötesformer och konferenser. Skolan har tre olika arbetsgrupper där både lärare och övrig personal deltar; programarbetslag, ämneslag och pedagogiskt forum. Även om dessa tre arbetsgrupper arbetar med olika fokus är det meningen att pedagogiska frågor kring *differentierad undervisning* ska genomsyra arbetet i alla. I intervju med lärare framkommer att arbetet inom programarbetslagen fungerar olika tillfredsställande. Skälet till det är att lärare som ingår i arbetslagen i olika utsträckning samtalar om pedagogiska frågor kopplade till *differentierad undervisning*. Flera arbetslag och ämneslag saknar dessutom styrning från rektorn i arbetet. Av intervju med rektorn och elevhälsans representanter framgår att rektorn deltar olika mycket i arbetslagen för att styra och följa upp det kollegiala samarbetet där, samt att arbetet på arbetslagsnivå är olika utvecklat. Vidare framkommer i intervju med rektorn att de ännu inte har påbörjat arbetet med att förstå och tolka betydelsen av förvaltningens vision *En skola för alla* på skolnivå och därför känner lärarna inte heller till skolans prioriterade mål.

Granskningen visar slutligen att rektorn inte tillgodoser alla obehöriga lärares behov av handledning i arbetet med att planera och genomföra undervisningen i ämnet. Av intervju med rektorn och lärare framgår att obehöriga lärare inte får en formellt utsedd mentor utan det är lärare i arbetslagen som tillsammans hjälper den som är obehörig. Lärare uttrycker att det saknas och behövs en planerad handledning i arbetet med undervisningen för obehöriga lärare och att de påtalat detta för rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra hur lärarna ska samverka kring skolans mål i olika forum, samt försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Granskningen visar att rektorn inte arbetar aktivt för att förbättra samverkan i skolans olika pedagogiska forum genom att exempelvis förtydliga syften med möten, roller och ansvar exempelvis instruktion för hur obehöriga lärare ska ges en introduktion. Det saknas styrning i arbetet vilket får till följd att arbetslagen fungerar olika väl och att målen för skolans pedagogiska arbete blir oklara för lärare.

Enligt 2 kap. 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Av läroplanen framgår att rektor har ansvar för skolans resultat och ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Rektor ansvarar också för att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.¹

Rektorn har ett tydligt ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande så att det är detta uppdrag som hamnar i fokus i lärarnas samarbete. Även Skolinspektionens egna granskningar och enkätundersökningar visar betydelsen av att detta sker på skolan och att rektorns agerande har betydelse för att detta arbete ska bli framgångsrikt.² Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektorn att tydliggöra för lärare och övrig skolpersonal, vilka arbets- och förhållningssätt som finns och hur skolan arbetar i olika avseenden exempelvis med *differentierad undervisning* på arbetslagsnivå. Det är också viktigt att rektorn ser till att olika team och funktioner har tydliga roller och mandat, och att de samspelar med varandra för att främja utvecklingen av undervisningen och elevernas lärande.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

¹ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11), 2.6 Rektorns ansvar

² Skolinspektionen (2012a) *Rektors ledarskap, med ansvar för den pedagogiska verksamheten*, Rapport 2012:1, Stockholm: Skolinspektionen. Resultat från Skolinspektionens skolenkät visar också att lärare som upplever att rektor tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan i större utsträckning upplever att de har förutsättningar att hjälpa eleverna, se www.skolinspektionen.se och flikarna "Statistik" och "Statistik från skolenkäten".

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att elevernas undervisning är varierad men endast delvis innehåller aktivt lärarstöd och målfokus. Eleverna görs till viss del delaktiga i undervisningen genom att lärarna låter dem delta i planering och utvärdering av den. Eleverna görs också delaktiga i sitt eget lärande genom att lärarna låter dem reflektera över och använda strategier för det. Vidare visar granskningen att undervisningen till innehåll och arbetssätt är anpassad till aktuell elevgrupp, men att inte alla lärare arbetar för att förmedla höga förväntningar på eleverna, samt stärka deras självförtroende och motivation i undervisningen.

Variation, aktivt lärarstöd och målfokus

Granskningen visar att undervisningen är varierad men inte alltid innehåller aktivt lärarstöd och målfokus. Av intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer framgår att undervisningen oftast består av olika typer av aktiviteter och uppgifter vilket innebär variation och balans mellan olika arbetsformer och arbetssätt. Lärare uppger att de varierar arbetsformer när elever arbetar i helklass, mindre grupp och självständigt. Inom arbetsformerna varierar lärarna dessutom arbetssätt genom att eleverna får se filmklipp, lyssna till genomgångar och högläsning eller enskilt får skriva för hand och på datorn. Av intervju med eleverna framgår vidare att lärarna går runt och hjälper dem när de arbetar i grupp och själva, exempelvis när läraren repeterar ett moment eller förklarar ord på ett djupare plan. Eleverna berättar dock att det varierar i vilken utsträckning de kan få hjälp av lärarna eftersom det är beroende av hur många elever det är i klassen samt av lärarens förmåga att förklara. Lärare säger att de stöttar eleverna och säkerställer att de förstår innehållet i undervisningen genom att gå runt i klassrummet och svara på frågor, göra egna digitala lektioner med texter på ett enklare språk och sammanfatta lektionsinnehåll om vad de arbetat med. Rektorn uppger att hen tror att alla lärarna hjälper eleverna med det de inte förstår, men att hen inte sett närmre på hur det förhåller sig. Den samlade bilden av lärarnas arbete med variation och stöd till eleverna är ändå att detta leder till att eleverna kommer igång med sitt arbete och bibehåller sitt engagemang under lektionerna. Vidare framgår av granskningen att lärare strukturerar sin undervisning för eleverna, men i olika utsträckning förklarar mål och syfte för dem. Av intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna vanligen strukturerar innehållet i undervisningen och förmedlar det exempelvis genom att berätta dagens upplägg, delge veckoplaneringar eller visa digitala presentationer. Även lektionsobservationer visar att lärare leder och styr arbetsprocessen i undervisningen när de strukturerar innehållet för eleverna. Av

intervjuer med elever framkommer dock att det är beroende av läraren i vilken utsträckning hen förmedlar syfte och mål med undervisningen. Flera elever säger att de känner till vad och varför de ska lära sig olika saker exempelvis inom ramen för APL. Eleverna vet också vilka kurser som ingår i det arbetsplatsförlagda lärandet, vad de ska kunna och bli bedömda på. Andra elever säger däremot att cirka hälften av deras lärare är tydliga med syfte och mål i undervisningen. Som förklaring till det eleverna säger, anger lärare att det kan bero på att de inte förmedlar detta kontinuerligt utan bara tar upp syfte och mål i början av kursen. Därför blir det inte heller så tydligt för eleverna vilka förmågor de ska utveckla under arbetets gång och vilka delar av kunskapskraven som eleverna ska bedömas mot. Rektorn säger att det ingår i skolans arbete med *differentierad undervisning* att ta upp mål och syfte och att hen känner till att det är olika i vilken utsträckning lärare tar upp detta.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna till viss del görs delaktiga i undervisningen genom att lärarna låter dem delta i planering och utvärdering av den. Av intervju med lärare och elever framgår att lärare gör eleverna delaktiga i undervisningen när de planerar undervisningen tillsammans, men elever uppger att mängden inflytande är beroende av vilken lärare de har. Flera lärare och elever berättar också att lärarna använder varierade metoder för planering av undervisningen i olika ämnen exempelvis genom enkäter som efterfrågar hur lektioner ska läggas upp eller att elevernas egna förslag efterfrågas på en redan befintlig planering. Lärare och elever säger dessutom att elevernas inflytande i planeringen påverkas av hur mycket de förstår och hur långt komna de är i utbildningen. Vidare framgår det att av intervjuer att eleverna blir delaktiga i undervisningen när lärare låter dem utvärdera den och att deras åsikter påverkar framtida undervisning. Det framkommer dock att utvärderingar sker på olika vis, i olika utsträckning och är upp till läraren att göra. Elever uppger att de utvärderar undervisningen som sker på skolan och på APL, via enkäter och samtal med lärarna. De säger dock att utvärderingar sker mycket oftare i vissa ämnen. Någon elevgrupp uppger vidare att det var mest när de gick i år 1 som lärarna ville ta reda på hur de lärde sig bäst och önskade bli examinerade. I dagsläget menar samma elevgrupp att det är beroende av läraren i vilken utsträckning de blir lyssnade på och tillfrågade om hur de tycker lektionerna har varit. Rektorn och elevhälsans representanter uppger att skolan inte har något standardiserat sätt som säger hur lärare ska utvärdera sin undervisning med eleverna och att det varierar i vilken utsträckning och med vilken frekvens lärare utvärderar sin egen undervisning.

Granskningen visar vidare att eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande genom att lärarna låter dem reflektera över och använda strategier för det egna lärandet. Av

intervjuer med elever och lärare framgår att innehållet i undervisningen ger eleverna möjligheter att reflektera över sitt lärande, framförallt muntligt. Eleverna berättar att de särskilt i några ämnen diskuterar frågor som kan vara både rätt och fel och att läraren ibland frågat eleverna varför de tror det blev på ett visst sätt utan att ha ett på förhand givet svar. Lärare säger att de arbetar med att låta elever diskutera frågor med öppna svar utifrån faktorer som orsak och konsekvens. Flera av Skolinspektionens observationer visar också på tillfällen då eleverna får möjlighet att reflektera utan givet svar exempelvis när de diskuterar möjliga budskap i en dikt eller olika konsekvenser av fokus på träning och kost och kopplar det till egna erfarenheter. Vidare framgår av intervjuer med elever och lärare att eleverna får strategier för sitt lärande. Enligt lärare handlar det bland annat om modellering med olika läs- och skrivstrategier samt reflektion över tidigare erfarenheter i samband med nya uppgifter. Elever berättar att de får och använder givna strukturer för samtal och skrivande i flera ämnen och att det hjälper dem i deras lärande. Några observerade lektioner visar exempel på tillfällen då elever får strategier för lärande och kritiskt tänkande exempelvis när en elev får möjlighet att lösa ett praktiskt problem på olika vis eller när en grupp elever får lära sig vikten av att ta del av flera olika länders rapportering i krigstid för att kunna bilda sig en egen uppfattning.

Stimulans och utmaning i undervisningen utifrån behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningen till innehåll och arbetssätt är anpassad till aktuell elevgrupp men att inte alla lärare arbetar för att förmedla höga förväntningar på eleverna, samt stärka deras självförtroende och motivation i undervisningen. I samtliga intervjuer framkommer att lärarna anpassar uppgifterna så att det stimulerar och utmanar eleverna, både de som tycker skolarbetet är svårt och de elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med elever på samtliga program framgår att de upplever att uppgifterna de arbetar med generellt ligger på en lagom nivå, att de kan få svårare uppgifter och att det finns en progression i ämnena exempelvis i matematik där eleverna kan välja nivå. Det framgår också att elever kan få anpassade uppgifter även inom det arbetsplatsförlagda lärandet exempelvis när eleven först får lära sig hur en maskin fungerar för att sedan på egen hand öva på att programmera den. Lärare uppger att de, för att möta elever som kommit olika långt, anpassar uppgifter utifrån deras förståelse och målsättning och att elevhälsan hjälper dem särskilt med att hitta metoder för de elever som behöver mer anpassade uppgifter. Granskningen visar dock att alla lärare inte uppmuntrar eleverna i skolarbetet. Av intervju med lärare framgår att de försöker uppmuntra eleverna i undervisningen exempelvis genom att gå runt till eleverna och stämma av med dem hur det går samt stötta dem i deras målsättningar överlag. Någon lärare säger dock att det kan vara svårt att ha höga förväntningar på eleverna när de inte helt förstår det de gör på lektionerna. Av intervjuer med elever

framgår att det bara är vissa lärare som uppmuntrar, motiverar och visar höga förväntningar på dem. Några elever berättar att lärare exempelvis motiverar dem när de försöker förklara så att eleverna förstår det de ska lära sig eller när lärarna i början av terminen frågar dem om deras mål och vad de ska göra efter skolan. Samtidigt berättar andra elever att de har ett fåtal lärare som uppmuntrar dem i skolarbetet. Den bild eleverna ger av lärares sviktande arbete med att uppmuntra eleverna och visa förväntningar på dem, bekräftas av både elevhälsans representanter och rektorn. Elevhälsans representanter uppger att det finns skillnader i bland annat hur lärare förmedlar engagemang för eleverna i undervisningen och att det skiljer sig mellan programmen vilka förväntningar lärare har på deras förmåga. Både elevhälsans representanter och rektorn säger att övergripande statistik från skolans enkät visat att när lärare svarar att de anser sig ha höga förväntningar på eleverna så svarar ungefär en tredjedel av eleverna, att det beror på läraren om det finns förväntningar på dem eller ej.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärare utveckla arbetet med att i undervisningen stärka elevernas självförtroende och motivation att lära.

Granskningen visar att samtliga lärare inte arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära i undervisningen. Av intervju med elever, rektorn och elevhälsan framgår att samtliga lärare inte uppmuntrar eleverna i skolarbetet genom att exempelvis visa att de tror på att de klarar det.

Av läroplanen framgår att skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta idéer i handling och att lösa problem.³

³ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Gymnasieskolans uppdrag

Enligt forskning som Skolverket genomfört behöver lärare i det dagliga arbetet med eleverna kommunicera höga, men realistiska mål och förväntningar på samtliga elever.⁴ Motivation kan beskrivas som en process där individen ställer värdet av att anstränga sig för att klara en uppgift eller uppnå ett mål mot sannolikheten att framgångsrikt slutföra uppgiften eller nå målet. Motivationen att delta i en lärandeprocess ökar om eleven upplever att arbetsprocessen leder till att hen bekräftar sin egen förmåga och sig själv, eller blir bekräftad av andra. Utsikten att framgångsrikt lösa ett problem eller uppnå olika mål påverkas alltså av individens motivationsgrad, som i sig påverkas av den lärandemiljön eleven befinner sig i, uppgifters karaktär, individens välmående, självbild och tro på egen förmåga att klara uppgifter samt tidigare erfarenheter och relationer till andra.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att lärare arbetar medvetet för att i skolarbetet förmedla höga förväntningar på eleverna genom att utgå från och tro att varje elev kan nå långt och bortom den förväntan eleven kanske från början har på sig själv. Exempelvis kan dessa höga förväntningar ges uttryck i att lärarna också har ett bemötande som stärker elevernas självförtroende och att detta gäller alla elever. Alla lärarna behöver visa att de tror på att eleven i grunden vill och kan lära sig och därigenom öka elevernas egen motivation.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

⁴ Skolverket, Forskning i skolan, *Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång*, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/relationer-larande/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevers-skolframgang-1.230660>

⁵ Skolverket, Forskning i skolan, *Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång*, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/relationer-larande/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevers-skolframgang-1.230660>

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero genom ett gott främjande och förebyggande arbete med tillhörande åtgärder.

Arbete för studiero och lugn miljö

Granskningen visar att lärarna har ett effektivt och samlat arbete för att skapa studiero och en lugn miljö på skolan. Av intervjuer med elever, personal samt inkommen dokumentation framgår att det finns ett förebyggande och främjande arbete med studiero där eleverna deltar. Skolan arbetar förebyggande genom att regelbundet kartlägga och utvärdera studieron i enkäter, i fokusgrupper och på mentorstid. Skolan arbetar också främjande när lärare vid behov använder sig av klassrumsplaceringar och låter elever vara med och bestämma hur de vill ha det i klassrummet. Exempelvis har lärare och elever på ett program tillsammans bestämt att inte tillåta mobiler på lektionstid. På så sätt samarbetar elever och personal effektivt tillsammans för att skapa studiero. Rektorn och elevhälsans representanter berättar att lärarnas samlade arbete med studiero också har stöd i skolans ordningsregler, exempelvis att eleverna ska ha med sig sitt material till lektionerna. Vidare framgår det av intervjuer med elever och lektionsobservationer att elever oftast kan arbeta ostörda. Eleverna berättar vidare att alla lärare vidtar åtgärder när en elev stör exempelvis genom att prata med den som inte följer reglerna eller visa ut hen från klassrummet.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det är en trygg miljö på skolan och att arbetet för att skapa trygghet sker på ett medvetet sätt genom ett gott främjande och förebyggande arbete med tillhörande åtgärder. Arbetet för en trygg miljö på skolan bygger på en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet. Elevernas upplevelse av trygghet, samt förekomsten av kränkningar, kartläggs regelbundet genom enkäter, men också via fokusgrupper och i mentorssamtal. De kartläggande enkäterna omfattar frågor om elevernas utbildning både på skolan och på praktikplatserna, otrygga platser och trygghet på nätet. Personal och elever analyserar därefter resultaten från elevsvaren

och bestämmer och sätter in insatser utifrån det. Lärare berättar att deras främjande arbete för trygghet sker genom arbetet med likabehandlingsplanen, stor närvaro bland eleverna i korridorerna och öppna kontorsdörrar. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan samt rektorn framgår att det nu i stort råder en trygg miljö på skolan. Samtidigt redogör alla intervjuade grupper för att de nyligen haft en period med ökad otrygghet på skolan kopplat till en rad allvarliga incidenter och därför finns det elever som känner sig otrygga trots ett intensivt arbete. Rektorn berättar att skolan bland annat arbetat med trygghet på ett förebyggande vis genom trygghetsmätningar i samband med incidenterna och att den otrygghet som framkommit gällt ett fåtal specifika individer. Rektor ger i samband med det flera ytterligare exempel som visar att skolans arbete för trygghet är aktivt och har ett stärkande syfte. Exempelvis har rektorn förtydligat skolans ordningsregler tillsammans med eleverna och placerat personal vid skolans ingång för att kunna upptäcka och avvisa obehöriga från området. Vidare arbetar rektorn åtgärdande när det sker incidenter genom kontakt med polis och socialtjänst samt de åtgärder skollagen erbjuder. Rektor gör också klassrumsbesök efter incidenter för att fånga upp elevernas upplevelse av trygghet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn inte analyserar enskilda lärares bedömning och betygssättning i syfte att finna avvikelser. Vidare visar granskningen att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men att initiativen till sambedömning och kvalitetssäkring i stort kommer ifrån lärarna själva.

Rektorns analys av betygssättning och kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att rektorn inte analyserar enskilda lärares bedömning och betygssättning i syfte att finna avvikelser. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn inte analyserat skillnader i lärares betygssättning. Det innebär att rektorn inte

heller samtalat med lärare utifrån eventuella avvikelser. Däremot tar rektorn ibland upp betygsresultat på personalkonferenser och låter personalen prata om dem.

Granskningen visar vidare att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men att initiativen till sambedömning och kvalitetssäkring i stort kommer ifrån lärarna själva. Av intervju med rektorn framgår att rektorn ger tid för lärare att arbeta med bedömning om läraren uttrycker ett sådant behov till hen.

Lärare säger att de avsätter tid till sambedömning och gemensam betygssättning inom ramen för ordinarie arbetstid och att det oftast sker på eget initiativ. Vidare framgår det av intervju med rektorn och lärare att rektorn inte styr vilka metoder lärarna ska använda för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg utan att det är upp till lärare att bestämma om de exempelvis vill använda Skolverkets bedömningsstöd. Det framkommer vidare i lärarintervju att några ämneslag arbetar med Skolverkets bedömningsstöd och att avstämningar kring bedömning också sker under APL mellan handledaren på APL platsen och ansvarig lärare på skolan. Av intervjuer med lärare framgår dock att den lärare som är ensam i sitt ämne saknar stöd i bedömning och betygssättning och insänd dokumentation visar att rektorn det senaste året inte gjort riktade insatser för att utveckla arbetet med bedömning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärare ytterligare förutsättningar för att kvalitetssäkra sina betyg.

Granskningen visar att lärarnas förutsättningar för att kvalitetssäkra sina betyg i form av diskussioner och sambedömning med kollegor är begränsade och i många fall bygger på deras egna initiativ.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera

elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma elevprestationer.⁶

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektorn att ge samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. I detta ingår att rektorn organiserar specifika tillfällen och ser till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor, diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer, hur de kan bedöma elevprestationer och hur de nationella proven ska användas som underlag vid betygssättningen. Detta gäller även lärare som är ensamma i undervisningen av sitt ämne på skolan. Målet ska vara att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven och därmed ytterligare främjar en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper.

⁶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) *Betyg och betygssättning*, s. 15, 22 och 23.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Charlotte Lindmanner Sultan

Föredragande

Signerat av: Charlotte Lindmanner Sultan

I handläggningen av ärendet har även utredarna Måns Holmstedt och Jenny Fahlman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 1 mars 2022 och den 3 mars 2022. Besöket genomfördes av utredarna Charlotte Lindmanner Sultan och Måns Holmstedt.

Wasaskolan är en gymnasieskola belägen i Tingsryds kommun. Skolan har cirka 225 elever fördelade på programmen barn- och fritidsprogrammet, ekonomiprogrammet, industriprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och fyra olika introduktionsprogram: programinriktat val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintroduktion. Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning den 1-3 mars 2022, avser ekonomi- och industriprogrammen samt introduktionsprogrammet individuellt alternativ.